

CtEDO constată că asistența medicală inadecvată în penitenciare este o problemă sistemică în Republica Moldova

La 17 ianuarie 2023, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) a pronunțat hotărârea sa în cazul [Machina v. Moldova](#), prin care a constatat violarea Articolelor 3 și 13 din Convenție de către Republica Moldova. Cazul reclamantei Tatiana Machina indică asupra existenței, în continuare, a problemelor sistemice și se referă, în mod special la calitatea asistenței medicale din penitenciare, care pune în pericol sănătatea deținuților.

Reclamanta este o persoană cu deficiențe locomotorii și, la momentul expedierii plângerii, aceasta se deplasa doar într-un scaun cu rotile. Ea s-a plâns de condiții materiale precare de detenție în penitenciarul 13, supraaglomerare (14-16 deținuți în celule mici), hrană de calitate proastă și cantitate insuficientă, lipsă de igienă, detenție într-un penitenciar neadaptat nevoilor persoanelor cu nevoi speciale, (ex.: incapacitatea de a face duș sau merge la toaletă fără ajutor, pat neadaptat nevoilor ei, precum și imposibilitatea de a accesa zona de plimbare zilnică sau camera amenajată pentru întâlnirea cu avocatul ei și lipsa unui îngrijitor). Ea a fost infectată cu hepatita C în timp ce se afla în detenție și nu i s-a oferit un tratament medical special necesar stării sale.

Anterior, în septembrie 2014, Tatiana Machina a înregistrat o plângere la Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (CPEDAE) cu privire la

eșecul de a asigura accesibilitatea și acomodarea rezonabilă, din partea Departamentului Instituției Penitenciare și a Penitenciarului nr.13. De asemenea, a fost invocat faptul discriminării indirecte prin refuzul de a achita indemnizația de invaliditate de către oficiul teritorial al Casei Naționale de Asigurări Sociale, pe motivul că Tatiana s-ar afla deja la întreținerea statului, prin faptul că se află în detenție. La 11 decembrie 2014, CPEDAE a constatat faptul discriminării în cazul Tatianeii Machina, în baza ambelor criterii. Decizia CPEDAE nu a fost executată de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, ulterior Administrația Națională a Penitenciarelor.

În cererea sa de la Curte, reclamanta s-a plâns că infecția cu hepatită a rezultat din neglijența medicală din închisoare și din condițiile materiale inadecvate de detenție. Curtea subliniază că, răspândirea bolilor transmisibile și, în special, a tuberculozei, hepatitei și HIV/SIDA, ar trebui să fie o problemă de sănătate publică, în special în mediul penitenciar. Prin urmare, în hotărârea din 17 ianuarie 2023, Curtea a constatat că a existat încălcarea art. 3 din Convenție sub aspect de neprevenire a infectării cu virusul hepatic, dar și din cauza lipsei de îngrijire adecvată a reclamantei în timpul detenției sale. Curtea a stabilit că autoritățile naționale nu au făcut nicio încercare reală de a afla ce s-a întâmplat și că întârzierea efectuării unui control (la un an de la închisoare) a subminat orice posibilitate de a evalua dacă reclamanta a fost infectată cu hepatită după încarcerarea ei. Din acest motiv, Curtea nu a putut stabili dacă contaminarea a avut loc în închisoare și, prin urmare, a concluzionat că nerespectarea fără întârziere de către autoritățile penitenciare competente a fost incompatibilă cu obligația generală a statului pârât de a lua măsuri efective, măsuri care vizează prevenirea transmiterii hepatitei și a altor boli contagioase în penitenciare.

Curtea a stabilit în ceea ce privește hepatita cronică,

deoarece este o boală care atacă în primul rând ficatul și care, în timp, poate duce la ciroză hepatică, cancer la ficat și deces, a fost esențial ca starea de sănătate a reclamantei să fie evaluată în lumina asigurării unui tratament adecvat. O astfel de evaluare ar fi putut fi făcută pe baza unei biopsii hepatice și a unor teste de sânge relevante pentru a determina genotipul viral și încărcătura virală.

Reclamanta a fost diagnosticată cu hepatită cronică într-o fază inactivă, dar nu este clar cum a fost stabilit acest diagnostic având în vedere că nu a fost efectuată nicio evaluare a încărcăturii virale pe toată durata detenției sale. În această privință, Curtea a considerat irelevantă susținerea Guvernului potrivit căreia reclamanta a primit tratament, întrucât, ca urmare a lipsei unor examinări medicale adecvate, nu fusese stabilit efectul exact al hepatitei asupra sănătății sale și, prin urmare, nu ar fi putut fi stabilit dacă a primit îngrijiri medicale adecvate. Curtea indică că nu există nicio dovadă că reclamanta a fost vreodată examinată de un medic specialist sau că medicamentul prescris în legătură cu hepatita ar fi fost vreodată administrat efectiv (Curtea face referire la cauza Cosovan c. Republicii Moldova, nr. 13472/18, §§ 28 și 30, 22 martie 2022 care a constatat absența medicului hepatolog în Penitenciarul nr.16 și lipsa acreditării serviciului medical penitenciar). Prin urmare, Curtea a considerat că Guvernul nu și-a îndeplinit sarcina probei cu privire la disponibilitatea unei supravegheri medicale adecvate și a unui tratament adecvat al reclamantei în timp ce aceasta se afla în închisoare. Astfel Curtea a concluzionat că a existat o încălcare a articolului 3 din Convenție din cauza lipsei de îngrijire adecvată a reclamantei în timpul detenției sale în închisoare.

Totodată, Curtea a constatat și încălcarea art. 13 din Convenție, din motiv că reclamanta nu a avut remedii interne eficiente pentru a contesta lipsa asistenței medicale corespunzătoare în timpul aflării în penitenciar.

Potrivit avocatului Asociației Promo-LEX, Alexandru Postica: "Hotărârea recentă pronunțată în cauza Machina, de rând cu hotărârea Curții pronunțată în cauza Cosovan reiterează necesitatea reformării prioritare a sistemului medical penitenciar. Această prioritate a fost setată Guvernului Republicii Moldova și de Comitetul Miniștri al Consiliului Europei".

În cele din urmă, CtEDO a dispus ca Guvernul Republicii Moldova să achite reclamantei, în timp de trei luni, suma de 9800 Euro, în calitate de prejudiciu moral și suma de 2500 Euro, în calitate de costuri și cheltuieli de reprezentare și asistență juridică.

Tatiana Machina a fost eliberată din detenție la data de 7 iulie 2016 și, la moment, se află în libertate.

În acest caz anterior a intervenit ca terț Equal Rights Trust, organizație specializată în drepturile omului și egalitate, cu sediul în Londra, Marea Britanie. Equal Rights Trust a formulat concluzii legate de asigurarea respectării dreptului la egalitate a persoanelor cu necesități speciale în sistemul penitenciar.

Pentru mai multe detalii, accesați [aici](#)